

Rechtshistorische Courant

Augustus 2016

Inhoud

<i>Woord Vooraf</i>	2
<i>Recent verschenen</i>	3
<i>Call for Papers</i>	3
<i>5-8 Juli 2017– British Legal History Conference 2017 - Networks and Connections (Londen, Verenigd Koninkrijk)</i>	3
<i>15-16 September 2016 – Specialist Course Theories, methods and approaches in periodical studies</i>	3
<i>16-17 December 2016 – Nederlands-Belgisch Rechtshistorisch Colloquium (Universiteit Maastricht)</i>	4
<i>Kalender</i>	4
<i>11-15 September 2016 – 41. Deutscher Rechtshistorikertag (Saarbrücken, Duitsland)</i>	4
<i>15-16 September 2016 – More than mere Spectacle: Inaugurations and Coronations in the Habsburg Monarchy, 1700-1848 (Gent, België)</i>	5
<i>3 -17 september 2016 - Ius et Periculum: law as confronted to risk in the Antiquity period (Université Panthéon-Assas, Parijs)</i>	5
<i>24 november 2016 – Overhandiging Sartonmedaille aan prof. dr. Louis Berkvens</i>	5
<i>Varia</i>	6
<i>Vacature Rechtsgeschiedenis aan de Luikse Universiteit</i>	6
<i>Call for pre-orders boek</i>	6

Woord Vooraf

Geachte lezer,

de zomer is misschien niet het moment om ernstige literatuur voor te stellen, maar toch willen we even uw aandacht vestigen op Digithemis. Digithemis is een portaalsite voor het onderzoek naar de Belgische justitie vanaf 1795. Men kan er onder meer gerechtelijke statistieken, een databank van magistraten en een bibliografisch repertorium vinden. Binnen elk van die rubrieken zijn er aangename verrassingen. Zo bevat het bibliografisch repertorium ook heel wat mercuriales van de procureurs-generaal. We kunnen dus Digithemis alleen maar warm aanbevelen. Veel surfgenot, maar vergeet niet te antwoorden op de call for papers voor het Belgisch-Nederlandse rechtshistorisch congres in Maastricht verder in deze Courant !

De redactie

Recent verschenen

Call for Papers

5-8 Juli 2017– British Legal History Conference 2017 - Networks and Connections (Londen, Verenigd Koninkrijk)

In hun zoektocht naar de wijze waarop ideeën in het recht ontstaan en zich verspreiden, raakten (rechts)historici steeds meer geïnteresseerd in de netwerken waarbinnen die ideeën ontstonden. Rechtsgeschiedenis zit barstenvol netwerken – tussen mensen en plaatsen, jurisdicties en gedachten. De manier waarop recht evolueerde is beïnvloed door specifieke sociale, professionele en politieke groepen, die zich al dan niet binnen een nationaal of transnationaal netwerk bevinden. Het recht kan van richting veranderen als er nieuwe netwerken ontstaan, zij het door de *legal transplant* vanuit het ene forum naar het andere, of door de invloed van nieuwe manieren van omgaan met het recht. Deze netwerken kunnen eenvoudig of complex in elkaar zitten, ad hoc of per toeval ontstaan zijn.

Deze conferentie wil doorheen de tijd nagaan welke de invloed was van bepaalde netwerken op de ontwikkeling van het recht in de brede zin en dat binnen verschillende contexten. Voorstellen mogen verschillende aspecten van de rechtsgeschiedenis omvatten en dat binnen verschillende tijdspannes. Vooral jonge onderzoekers worden aangemoedigd aan deze conferentie deel te nemen.

Voorstellen voor een paper (maximum 300 woorden) stuurt u toe aan de organisatie via het e-mailadres blhc2017@ucl.ac.uk en dat voor 26 augustus 2016.

Organisatoren:

Dr. Ian Williams, Faculty of Laws, UCL Professor Michael Lobban, LSE Law

Meer informatie op de [conferentiewebsite](#).

15-16 September 2016 – Specialist Course Theories, methods and approaches in periodical studies

De Gentse Doctoral School in Arts, Humanities and Law organiseert een Specialist Course met betrekking tot tijdschriftstudies. Voor het eerst brengen rechtshistorici, historici, taal- en letterkundigen enkele experts samen binnen het ruime veld van de tijdschriftstudies. Ook voor jonge rechtshistorici, die gebruik maken van juridische tijdschriften als bron voor hun onderzoek, is deze interdisciplinaire bijeenkomst een verrijking. Doctorandi die geïnteresseerd zijn om deze Doctoral School bij te wonen, zullen de gelegenheid krijgen hun onderzoek voor te leggen aan de experts.

De organisatie stelt het op prijs dat u voor 19 augustus 2016 een kort abstract met CV per e-mail stuurt naar marianne.vanremoortel@ugent.be en sebastiaan.vandenbogaerde@ugent.be. Let wel, de plaatsen zijn beperkt.

Meer informatie kan u ook al vinden op de volgende [website](#). Het definitieve programma wordt naderhand bekend gemaakt.

16-17 December 2016 – Nederlands-Belgisch Rechtshistorisch Colloquium (Universiteit Maastricht)

In december is het weer zover: een nieuwe editie van het Nederlands-Belgisch Rechtshistorisch Colloquium zal plaatsvinden, deze keer aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Maastricht. Rechtshistorici uit de Lage Landen kunnen er zich verenigen om hun lopend onderzoek voor te stellen.

Wie wil presenteren kan een abstract van maximum 400 woorden en CV sturen naar janwillem.oosterhuis@maastrichtuniversity.nl en/of bram.vanhofstraeten@maastrichtuniversity.nl en dit uiterlijk vóór 15 augustus 2016. Voorrang zal worden gegeven aan jonge onderzoekers. Presentaties kunnen worden gegeven in het Nederlands, Engels of Frans, maar de taal die gebruikt zal worden dient vermeld te staan in het abstract.

Kalender

11-15 September 2016 – 41. Deutscher Rechtshistorikertag (Saarbrücken, Duitsland)

De 41ste Deutscher Rechtshistorikertag wordt georganiseerd in de Faculteit Rechtsgeleerdheid en Economie van de Universiteit van Saarbrücken en dat van 11 tot 15 september 2016. De ceremoniële opening door Minister-President Annegret Kramp-Karrenbauer wordt gevolgd door een toespraak van de voorzitter van het *Bundesverfassungsgericht*. Op zondag, 11 september, gaat een klein *Forum for Young Legal Historians* door. Voor de drie dagen van maandag tot woensdag om de twee plenaire lezingen en twee delen zijn voorzien. Op maandagavond vindt een receptie plaats in het stadhuis en er is de mogelijkheid om de Sint-Jansbasiliek te bezoeken en er een orgelconcert bij te wonen van de organist Bernhard Leonardy. Op dinsdagavond organiseert men het diner op het kasteel van Saarbrücken. Op woensdagmiddag is er de toekenning van Hermann Conring prijs en de Algemene Vergadering. Op donderdag vindt de traditionele excursie plaats en die gaat naar Völklinger Hütte, werelderfgoed en een van de symbolen in het Saarland. Verder ook een bezoek aan de prachtige mozaïeken in de Romeinse villa te Nennig en de abdij van Mettlach, waar de hoofdzetel is van de wereldberoemde onderneming Villeroy & Boch.

Het volledige programma kan u nu ook [online](#) nalezen.

15-16 September 2016 – More than mere Spectacle: Inaugurations and Coronations in the Habsburg Monarchy, 1700-1848 (Gent, België)

Dit internationale congres belicht vanuit historische, rechtshistorische en kunstwetenschappelijke hoek de politieke betekenis die inhuldigingen en kroningen en de bijhorende Te Deums, blijde intredes, artilleriealvo's en volkse festiviteiten in de lange 18e eeuw hadden. Aan de hand van nieuw onderzoek wordt belicht welk staatkundig belang deze ceremoniën hadden, welke ritueel-symbolische boodschappen de deelnemers probeerden te verspreiden, hoe zij deze ceremoniën benutten om belangen te behartigen en eisen door te drukken, en hoe deze inhuldigingen en kroningen steeds opnieuw aan de actualiteit werden aangepast. Daarbij komt onder andere de impact van verlichte ideeën, van de democratische revoluties en van opkomend nationalisme aan bod.

Meer informatie over de invalshoeken, het programma en de gegevens voor aanmelding kan op de [website](#) gevonden worden. Voor meer informatie kan u ook contact opnemen met Klaas.Vangelder@Ugent.be.

3 -17 september 2016 - Ius et Periculum: law as confronted to risk in the Antiquity period (Université Panthéon-Assas, Parijs)

De Société Internationale Fernand de Visscher pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité organiseert van dinsdag 13 tot zaterdag 17 september 2016 aan de Université Panthéon-Assas (Paris II) haar 70e congres, met als thema "Ius et Periculum: law as confronted to risk in the Antiquity period". Bijdragen die handelen over het omgaan met risico in een juridische context zijn welkom, en dit zowel in het Frans, Italiaans, Duits, Spaans en Engels. Meer informatie vindt u in de uitnodiging.

24 november 2016 – Overhandiging Sartonmedaille aan prof. dr. Louis Berkvens

Op zijn zitting van 10 maart heeft het Sartoncomité van de Universiteit Gent op voordracht van de Gentse faculteit rechtsgeleerdheid beslist dat de Sartonmedaille zal uitgereikt worden aan prof. dr. Louis Berkvens van de Universiteit Maastricht. Wij citeren uit de voordracht van de faculteit: "Professor Berkvens is Bijzonder Hoogleraar Rechtsgeschiedenis van de Limburgse territoria. Hij is de auteur van toonaangevende publicaties over wetsgeschiedenis, institutionele geschiedenis, procesrechtsgeschiedenis en strafrechtsgeschiedenis waarbij hij zich in het bijzonder richt op Nederlands Limburg en de ruimere Euregio daarrond. Professor Berkvens is tevens als Nederlandse hoofdredacteur van het rechtshistorisch tijdschrift Pro Memoria een belangrijke pleitbezorger van de samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse rechtshistorici. Hij geniet ook van een grote bekendheid buiten de academische wereld. Zo zijn er meerdere archivarissen die onder zijn leiding een rechtshistorisch doctoraat geschreven hebben." De overhandiging van de medaille, voorafgegaan door een lezing van professor Berkvens, zal doorgaan op 24 november. Verdere gegevens hierover kan u verwachten in een volgend nummer van de Courant.

Varia

Vacature Rechtsgeschiedenis aan de Luikse Universiteit

De Luikse Faculteit Rechtsgeleerdheid is op zoek naar een docent (ZAP, 20%) rechtsgeschiedenis.

De kandidaat heft een doctoraat in de rechten en zal instaan voor twee vakken (DROI1103-1 Histoire du Droit, 45u th, Q2 (4 ects, Bachelor in de rechten en DROI2323-1 Histoire du Droit, questions spéciales – 30u th, Q2 (6 ects, Master in de rechten).

Verder bekwaamt de kandidaat zich in het onderzoek met betrekking tot de rechtsgeschiedenis en stelt hij zich ten dienste van de faculteit.

Meer informatie kan bekomen worden bij Mevr. Antoinette Gosselin (tel. + 324 366 93 00 ; a.gosselin@ulg.ac.be)

Geïnteresseerde kandidaten dienen hun CV, motivatiebrief, onderwijsvisie en een publicatielijst opsturen per aangetekend schrijven naar M. le recteur de l'Université de Liège, place du 20 Août 7, 4000 Liège en dat voor 20 september 2016.

Call for pre-orders boek

Het [CRHiDI](#) van de Université Saint-Louis in Brussel publiceert een collectief werk "Légiférer, gouverner et juger. Mélanges d'histoire du droit et des institutions (IXe -XXIe siècle)" dat aangeboden zal worden aan Jean-Marie Cauchies wegens zijn 65ste verjaardag.

Table of contents:

Éric Bousmar, Philippe Desmette, Nicolas Simon, Introduction

Éric Bousmar, Philippe Desmette, Nicolas Simon, Du droit, des institutions et des hommes. Les itinéraires de Jean-Marie Cauchies

Publications de Jean-Marie Cauchies

Le moyen âge entre coutumes et droit édictal : Italie, Savoie, France d'oc et d'oïl (IXe-XVe siècle)

Antonio Padoa-Schioppa, La giustizia ecclesiastica nei Sinodi lombardi dell'età carolingia

Florian Mariage, Pouvoirs et institutions au village : décodage de quelques « chartes-lois » du Tournaisis (XIIIe siècle)

Albert Rigaudière, Policer la ville et protéger la campagne. Nîmes 1353-1363

Gérard Guyon (†), L'apport des juges dans la formation et le développement du droit coutumier. L'exemple des coutumes médiévales bordelaises

Franco Morenzoni, Quelques remarques à propos d'un manuscrit du Compendium statutorum generalis reformacionis Sabaudie de la Zentralbibliothek de Zurich

Jean-Louis Gazzaniga, La pragmatique sanction attribuée à saint Louis (1268) dans le débat gallican (XVIe – XIXe siècle)

Justice, gouvernement et législation dans les Pays-Bas espagnols (XVIe-XVIIe siècle)

Monique Vleeschouwer-Van Melkebeek, Incestum commisit. Contrôle et répression des relations charnelles et des mariages incestueux par le tribunal de l'officialité de Tournai au début du XVIe siècle

Emmanuël Falzone, Princeps conventionis lege obligetur. Le pouvoir du Prince et ses limites dans un consilium de Leoninus au comte d'Egmont (Conseil des Troubles, 1567-1568)

Gustaaf Janssens, L'abolition du Conseil des Troubles du duc d'Albe, un conseil « communément haï » aux Pays-Bas (1573-1576)

Hugo De Schepper, Une législation de circonstance aux Pays-Bas sous le gouvernement personnel d'Alexandre Farnèse, 1579-1589 * Nicolas SIMON, Une culture d'État ? Législation et prise de décision dans les Pays-Bas espagnols (1580-1610)

Réglementation et législation dans la monarchie française, des Pays-Bas au Canada (XVIIe-XVIIIe siècle)

Alain Wijffels, La loi dans le discours judiciaire : l'article 15 de l'Édit Perpétuel de 1611 dans le ressort du Parlement de Flandre

Dominique Gaurier, Les préambules des ordonnances françaises aux XVIIe et XVIIIe siècles : propagande royale ou véritable programme législatif ?

Serge Dauchy, Faisons deffenses de traiter ny donner aucunes boissons enyvantes aux Sauvages. Politique coloniale et conflits de pouvoir en Nouvelle-France (1657-1668)

Les Pays-Bas autrichiens et le royaume des Pays-Bas. Des Lumières aux Révolutions : Ancien Régime et renouveau des idées (XVIIIe-XIXe siècle)

Sébastien Dubois, La publication des ordonnances dans les Pays-Bas autrichiens. Souveraineté, légalité, publicité

Claude Bruneel, Les ventes publiques en Brabant au XVIIIe siècle. Formes et procédures

Maxime Tondeur, La population civile, acteur majeur de la chasse aux déserteurs : un aperçu de l'évolution de la législation sur l'aide à la désertion dans les Pays-Bas autrichiens

Bernard Vandermeesch, Ces lois « qui ne sont pas des lois ». Doctrines et justifications ecclésiastiques contre le nouvel ordre législatif à la fin de l'Ancien Régime en Belgique

Fred Stevens, Guillaume Ier, codificateur du royaume des Pays-Bas et la « renationalisation » du droit (1815-1831)

Variations sur l'histoire du droit et son actualité

Paul De Win, La maison rasée. Regard historique sur les mesures et sanctions envers la demeure des contrevenants et malfaiteurs du moyen âge à nos jours

Annette Ruelle, Le pèlerin et la norme. L'art de la formule dans l'ancien droit romain, ou l'invention de l'État de droit par le rite

Jacques Krynen, Bien légiférer aujourd'hui. Lire Dupin, Bacon, Rebuffe et les autres... Promenade à reculons

Praktische informatie:

Wie het boek bestelt voor 30 september 2016 geniet de voordeligere prijs van €45. Daarna is het €65. U schrijft het bedrag op de rekening van Presses de l'Université Saint-Louis met als mededeling « Souscription JM Cauchies + Naam en voornaam ».

IBAN : BE 44 0680 5185 8045 – BIC : GKCCBEBB

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be